

Jeg har her fokuseret på de rytmer de studerende mødte og agerede i på universitetet. Der var også andre rytmer der formede de studerendes liv, og havde mit feltarbejde i højere grad fulgt de studerende på tværs af andre sociale arenaer, var andre rytmer givetvis trådt tydeligere frem. De studerende lever forskellige liv, både på og udenfor universitetet. De skal imidlertid alle forholde sig til det tidssystem der former deres uddannelse. Under mit feltarbejde oplevede jeg hvordan dette tidssystem kom til udtryk i atmosfæren, i de materielle genstande samt i kropslige oplevelser af ro, travlhed og stress. Tidssystemet skabte et særligt tempo på universitetet, men kom også til udtryk som forskellige og til tider konflikterne rytmer.

Alle fotos er taget af forfatteren.

Forslag til videre læsning

Bjønness, Jeanett og Ann Maria Ostenfeld-Rosenthal (2004) *Spor af tid: antropologiske perspektiver*. Århus: Afdeling for Etnografi og Social Antropologi.

Eriksen, Thomas Hylland (2002) *Øjeblikkets tyranni*. Tiderne Skifter.

Nielsen, Gritt B. og Laura Louise Sarauw (2014) 'Fremdrift Og Fremsyn: Kampen Om de Studerendes Tid'. I: *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 2014 vol. 2 (33-42).

Om forfatteren

Katia Bill Nielsen er antropolog og ph.d.-studerende ved Institut for Naturfagenes Didaktik på Københavns Universitet. Hun forsker i uddannelsesvalg og valgprocesser med særlig fokus på naturvidenskabelige uddannelser. Hendes forskning er finansieret af Danmarks Frie Forskningsråd – FKK.

Et etnografisk øjeblik med Ninna Nyberg Sørensen

Fortalt til *Therese Thim*

“Når man har været aktiv forsker i så mange år, som jeg har – jeg har blandt andet haft mulighed for at lave feltarbejde blandt mennesker fra Den Dominikanske Republik om mobilitets- og migrationsproblematikker siden 80'erne – så er det svært at pege på ét øjeblik, der har været særligt. Men jeg kan pege på situationer, som *krystalliserer* udviklingen i mit felt.

Sådan en situation opstod i marts 2020, hvor jeg, mens coronapandemien for alvor begyndte at brede sig, var tilbage i Den Dominikanske Republik for at gennemgå et udkast til en artikel om deportation med nogle af de mennesker, jeg havde interviewet tidligere. En aften skal jeg mødes med en af mine informanter på en udendørs bar i hovedstaden for at snakke om artiklen. Vi har aftalt klokken 20, men han kommer selvfølgelig ikke til tiden. Jeg sidder og drikker en øl, mens jeg venter, og ved siden af sidder en dominikansk kvinde, nogenlunde på min alder, jeg er 60, som også drikker en øl og spørger, om vi ikke skal drikke den her øl sammen. Hun viser sig at være hjemme på ferie fra Spanien, hvor hun har boet i mange år. Det er en lun sommeraften, og på baren sidder flere dominikanske selskaber, men også europæiske og canadiske mænd med væsentligt yngre dominikanske kvinder, som måske håber på, at mødet kan bringe penge i lommen – eller måske et visum på et senere tidspunkt. Kvinden fra Spanien lægger ikke skjul på, at det var sådan, hun selv kom afsted til Spanien. Hun mødte en mand, giftede sig med ham og rejste til Spanien for at arbejde som hushjælp. Jeg har tidligere lavet feltarbejde om migration til Spanien og Italien fra Den Dominikanske Republik – blandt andet med fokus på hushjælpere og sexarbejdere. Det snakker vi om. Hun er så en af dem, det er gået godt for, og hun fortæller mig hele historien om, hvordan hun for penge tjent i Spanien har købt to lejligheder i Santo Domingo og overvejer snart at gå på pension.

Så kommer min kontakt. Han er i 40'erne og “street-smart”, amerikansk klædt. Hun ville *ikke* sidde ved siden af ham. Han forstår ikke, hvad hun laver ved mit bord. Hun er lysere, han er mørkere, hun er ældre, han er

En skrivebureau under feltarbejdet i Santo Domingo, Den Dominikanske Republik. Privatfoto.

Santo Domingos gader. © Unsplash.

ynge. Hun føler sig tydeligt socialt hævet over ham. Det bliver ikke bedre af, at han fortæller, at han er deporteret. For hende er det, at være deporteret, defineret ved at have begået noget kriminelt. Mange dominikanere bliver deporteret fra USA til Den Dominikanske Republik, og de er ofte i en svær situation, fordi de kom til USA som børn eller unge. Nogle har haft opholdstilladelse, andre har ikke. Mange har været i fængsel inden deportationen. Min informant har mistet alt på grund af deportationen, og på grund af en volds- og narko-dom kan han aldrig komme til USA igen, hvor hele hans familie i øvrigt bor. Der er bare lukket. Kvinden har heller ikke haft et drømmeliv. Spanien er en "second class-destination" sammenlignet med USA, og hun har virkelig knoklet. Men hun er *frivilligt* hjemme på besøg og hun har fået spansk *statsborgerskab*. Så hun har jo alt det, min kontakt har fået frataget, fordi han var

uheldig, da han var 17. Og det er helt forskellige livsmuligheder, det giver – oven i alt det med farve og klasse, som på andre måder er afgørende for social mobilitet i den Dominikanske Republik.

Samtalen falder på coronavirussen, som er begyndt at sprede sig på øen. Det eneste, de to er enige om, er, at det må være kineserne, som udgør en gammel indvandrergruppe i Den Dominikanske Republik, der har bragt corona til øen. En restaurations-ejer med kinesiske aner er få dage tidligere blevet overfaldet, selvom han aldrig har været uden for landet. Hotellerne er fulde af europæiske turister. Og der er så mange dominikanske migranter, der hele tiden rejser frem og tilbage mellem republikken og USA og Europa, men "det gamle trick", at sige, at "det er kinesernes skyld", kommer på banen her.

For mig krystalliserer dét moment alle de migrationsformer, al den ulighed og al den interne "følen sig ringere end" eller "bedre end", som er så udbredt i Den Dominikanske Republik – på meget få minutter. Jeg har fulgt alle de her forskellige migrationer, hvem der har haft adgang til hvilke destinationer på forskellige tidspunkter og hvilke konsekvenser, det senere har fået. Så mit felt stod bare så lysende klart i det tilfældige møde mellem de to personer. Trods begges migrationserfaringer så placerer de jo sig selv og hinanden i et større billede, og de holder på en eller anden måde fast i "higher moral grounds" – fra hver deres udgangspunkt.

Dominikaneres historie og måder at producere forskel på er så dybt indlejret i samfundet. Historisk blev dominikanere for-

talt, at selvom der var mange brune og få hvide i landet, så var dominikanerne hvide. Sorthed har været reserveret til haitianske migranter, der af forskellige historiske årsager altid har været dominikanernes ultimative "anden". Det er først, da dominikanere begynder at migrere og bliver opfattet som sorte de steder, de ankommer til, at mange bliver bevidste om raceskel i deres eget land, hvilket får nogen til at ændre deres forestilling om national identitet. Den dominikanske stat deporterer hele tiden mennesker med haitiansk baggrund, så det er meget subtilt. En fortættet felt. Hvem er "vi?" Jeg har i hvert fald en forestilling om, at det der med at rejse ud som migrant og selv blive udsat for racisme, får folk til at genopfatte, hvem de selv er, og hvad race er. Blandt dominikanere bliver hudfarve og hårtekstur alligevel brugt til at klassificere i

Sunket skib ved Punta Cana, Den Dominikanske Republik. © Unsplash.

“bedre end, dårligere end”, og det undrer mig altid; at så meget migrationserfaring ikke i højere grad skaber fællesskaber på tværs af race og nationalitet. Men det interessante er jo at forstå, *hvorfor* det ikke gør det.

Tit er det et øjeblik, som det her, der fæstner sig hos mig og giver stof til eftertanke. Alle mine tidligere feltarbejder udspiller sig på en eller anden måde i det moment; migration til USA i 80'erne og 90'erne, til Europa fra 90'erne og de aktuelle deportationer fra USA og Chile – den nyeste migrationsdestination. Jeg har uden tvivl revurderet igangværende skrivearbejde på baggrund af dette etnografiske øjeblik. Da jeg kom tilbage til mit værelse samme aften, tog jeg et glas rødvin og skrev situationen ned. Det gør jeg ofte med de oplevelser, som ikke lige er decideret feltarbejde. For vi er jo altid på feltarbejde. Man lader jo ikke sådan en situation gå fra sig. Jeg tror, jeg har 300 sider liggende i min skuffe med underfundige situationer, der ikke nødvendigvis er indgået i mine artikler. Ofte har historierne en vis underholdningsværdi, men de krystalliserer også det uventede, der sætter nye tanker i gang, og som tit får min forskning ud på nogle omveje, som er produktive. To ting, som jeg næsten altid tager med fra sådanne situationer, er, for det første, at være ydmyg overfor andre menneskers ofte meget hårde erfaringer, at kunne rumme og inkludere dem i en samtale, i et møde, der ikke er planlagt. Det andet, jeg tager med, er, at det uventede meget tit er det, der ender med at fylde mere, end det jeg troede, jeg kom efter. Det bliver en del af den baggrund som informerer det videre arbejde med felten.”

Ninna Nyberg Sørensen

Er enhedsleder og seniorforsker i Migration og Global Orden ved DIIS, Dansk Institut for Internationale Studier. Hun er socialantropolog og kultursociolog og har i sin forskning fokus på sammenhænge mellem migration, konflikt og udvikling.